

Seat No. : _____

JA-109

January-2021

M.A., Sem.-III

504-EA : Gujarati

(સાહિત્ય સ્વરૂપ : પદ્ય)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – 1

નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

42

1. 'રાસ' સંજ્ઞા સ્પષ્ટ કરી, તેની વિભાવના સમજાવો.
2. રાસની વિકાસરેખા સદૃષ્ટાંત આપો.
3. રાસના લક્ષણોને આધારે 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ' કૃતિની સમીક્ષા કરો.
4. 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ' કૃતિના પાત્રો વિશે નોંધ લખો.
5. ખંડકાવ્યના લક્ષણો વિશે નોંધ તૈયાર કરો.
6. ગુજરાતી ખંડકાવ્યની વિકાસરેખા ઉદાહરણ સાથે જણાવો.
7. ખંડકાવ્યના લક્ષણોને આધારે 'શ્રેષ્ઠ ગુજરાતી ખંડકાવ્યો' ની સમીક્ષા કરો.
8. કાન્તના 'વસંતવિજય' અને 'ચક્રવાકમિથુન' ખંડકાવ્યનો આસ્વાદ કરો.

વિભાગ – 2

9. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

8

(1) 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ'ની કડી સંખ્યા જણાવો.

(a) 20

(b) 103

(c) 14

(d) 303

- (2) રાસ કેટલા પ્રકારમાં વહેંચાયેલો હોય છે ?
- (a) બે (b) ત્રણ
(c) ચાર (d) દસ
- (3) ‘રાસ’ સાહિત્ય સ્વરૂપ મુખ્યત્વે કયા યુગમાં ખેડાયું છે ?
- (a) અર્વાચીન (b) આધુનિક
(c) મધ્યકાલીન (d) અનુઆધુનિક
- (4) ‘ડરું છું ભય પામુ છું જોઈને આજ આપને
અરે કેમ વિસારો છો ઋષિના ઉગ્ર શાપને’ – પંક્તિ ‘વસંત વિજય’માં કયા પાત્રનાં મુખે રજૂ કરાઈ છે ?
- (a) કુંતા (b) માદ્રી
(c) પાંડુ (d) એકેય નહિ
- (5) ‘તાતને તુજ કૂજનો એ રૂડાં તું સુણાવજે
મર્ત્યલોકે સ્વર્ગની કંઈ દીપ્તિક્ષણ ઝળકાવજે’ પંક્તિ કયા ખંડકાવ્યની છે ?
- (a) ચક્રવાકમિથુન (b) ચિત્રવિલોપન
(c) છેલ્લી પૂજા (d) ગ્રામમાતા
- (6) નીચેના પૈકી કયું પાત્ર ‘તુકારામનું સ્વર્ગારોહણ’ ખંડકાવ્યનું નથી ?
- (a) શચી (b) જિજ્ઞાબાઈ
(c) નારદ (d) બાહુક
- (7) ‘ખંડકાવ્યનું વસ્તુ એક વૃત્તાંત, એક પ્રસંગ, એમાં કંઈક લંબાઈ, કંઈક સંકુલતા હોય....’ કોનું વિધાન છે ?
- (a) મનસુખલાલ ઝવેરી (b) બ.ક. ઠાકોર
(c) રા.વિ. પાઠક (d) ઉમાશંકર જોશી
- (8) ખંડકાવ્યનું વૃત્તાંત ‘રહસ્ય’ વાળું હોવું જોઈએ એવો અભિપ્રાય કયા વિવેચકનો છે ?
- (a) ડોલરરાય માંકડ (b) રા.વિ. પાઠક
(c) ઉમાશંકર જોશી (d) મનસુખલાલ ઝવેરી

Seat No. : _____

JA-109

January-2021

M.A., Sem.-III

504-EB : Gujarati

(સાહિત્ય સ્વરૂપ : ગદ્ય)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – 1

નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

42

1. 'ગદ્ય' સંજ્ઞા સમજાવી, તેના મહત્વના લક્ષણો જણાવો.
2. નાટ્યકૃતિ તરીકે 'હોહોલિકા'ના વિશેષો જણાવો.
3. 'હોહોલિકા' નાટકમાં સંઘર્ષ ચર્ચો.
4. ગદ્યના લક્ષણોને આધારે 'કૂવો' નવલકથાનું મૂલ્યાંકન કરો.
5. 'કૂવો' નવલકથાના નારી પાત્રો.
6. 'કૂવો' શીર્ષકની યથાર્થતા ચર્ચો.
7. ગદ્યના લક્ષણોને કેન્દ્રમાં રાખીને 'રંગતરંગ' ભાગ-1 ની સમીક્ષા કરો.
8. 'રંગતરંગ' ભાગ-1 માં નિરુપિત નારીપાત્રો.

વિભાગ – 2

9. નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

8

(1) નાટ્યાત્મક ગદ્ય કયા સાહિત્ય સ્વરૂપમાં વિશેષ જોવા મળે છે ?

(a) નવલકથા	(b) નાટક
(c) આત્મકથા	(d) નિબંધ

- (2) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી કયા યુગના ગદ્યકાર છે ?
- (a) સુધારક યુગ (b) પંડિત યુગ
(c) ગાંધીયુગ (d) આધુનિક યુગ
- (3) ડુંગરની પત્નીનું નામ જણાવો.
- (a) કાશી (b) દરિયા
(c) આશા (d) રમા
- (4) નીચેના પૈકી કયું પાત્ર 'ફૂવો' નવલકથાનું નથી ?
- (a) ડાભી (b) ભીખા
(c) દાજી (d) મણિલાલ
- (5) ડુંગરના મિત્રનું નામ જણાવો.
- (a) ભીખા (b) ભગત
(c) ડાભી (d) સવજી
- (6) નીચેના પૈકી કયું પાત્ર 'લગ્નનો ઉમેદવાર' નિબંધનું નથી ?
- (a) ગિરિજા પ્રસાદ (b) શંકરીયો
(c) રણધીરરાય (d) પેસ્તનજી
- (7) રંગતરંગ ભાગ-1માં કુલ કેટલા નિબંધ છે ?
- (a) 13 (b) 23
(c) 33 (d) 43
- (8) 'હોહોલિકા' કૃતિનું સાહિત્ય સ્વરૂપ જણાવો.
- (a) નવલકથા (b) નાટક
(c) નવલિકા (d) આત્મકથા
-

Seat No. : _____

JA-109

January-2021

M.A., Sem.-III

504-EC : Gujarati

(સાહિત્યિક નિબંધો)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – 1

નીચેના આઠ પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો :

42

1. પદ્યવાર્તા સ્વરૂપની મુખ્ય મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
2. મુખ્ય મુખ્ય વાર્તાકારોને ધ્યાનમાં રાખીને મધ્યકાલીન પદ્યવાર્તાનો વિકાસ ચર્ચો.
3. ટૂંકી વાર્તાના વ્યાવર્તક લક્ષણો વિશે નોંધ તૈયાર કરો.
4. આધુનિક અને અનુઆધુનિક ગુજરાતી ટૂંકીવાર્તાનો વિકાસ સ્પષ્ટ કરો.
5. મધ્યકાળના જ્ઞાનમાર્ગી કવિઓ વિશે પરિચયાત્મક નોંધ તૈયાર કરો.
6. જ્ઞાનમાર્ગી કવિતાધારામાં અખાના પ્રદાન વિશે નોંધ લખો.
7. ગુજરાતી રંગભૂમિના ઉદ્ભાવક પરિબળો દર્શાવી સુધારક અને પંડિત યુગની રંગભૂમિની ગતિવિધિઓનો પરિચય કરાવો.
8. ગુજરાતી રંગભૂમિ ક્ષેત્રે પારસીઓનાં પ્રદાન વિશે નોંધ લખો.

વિભાગ – 2

નીચેનામાંથી કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

8

- (1) નીચેના પૈકી કઈ બાબત મધ્યકાલીન પદ્યવાર્તામાં વિશેષતઃ જોવા મળતી નથી ?
(a) સમસ્યાઓ	(b) આડકથાઓ
(c) અદ્ભૂત રસ	(d) કરુણ રસ

- (2) 'રૂપસુંદર કથા' પદ્યવાર્તાના લેખકનું નામ જણાવો.
- (a) માધવ (b) ગણપતિ
(c) શામળ (d) અસાઈત
- (3) 'ટૂંકીવાર્તા કલ્પના અને લાગણીઓને જગાડીને જે કહેવાનું હોય છે તેનો માત્ર ધ્વનિ જ, તણાખો મૂકે છે.' – મંતવ્ય કોનું છે ?
- (a) મલયાનીલ (b) ક.મા.મુનશી
(c) ધૂમકેતુ (d) દ્વિરેક
- (4) 'મહેકિલે ફેસાને ગુયાન ઉર્ફે વાર્તા વિનોદ મંડળ' નામનો વાર્તાલેખનનો પ્રયોગ કયા વાર્તાકારે દાખલ કર્યો હતો ?
- (a) ધૂમકેતુ (b) દ્વિરેક
(c) પન્નાલાલ પટેલ (d) સુન્દરમ્
- (5) જ્ઞાનમાર્ગી કવિ ધીરાએ કયા સ્વરૂપમાં વિશેષ પ્રદાન કર્યું છે ?
- (a) ગરબી (b) પદ્યવાર્તા
(c) છાંપા (d) કાફી
- (6) 'રસિકવહ્નલ' કયા કવિની રચના છે ?
- (a) અખો (b) ધીરો
(c) દયારામ (d) પ્રેમાનંદ
- (7) 'સુંદરી' ઉપનામથી પ્રસિદ્ધ થયેલા ગુજરાતી રંગકર્મીનું નામ જણાવો.
- (a) જયશંકર ભોજક (b) જશવંત ઠાકર
(c) ધાર્મિકલાલ પંડ્યા (d) લાભશંકર ઠાકર
- (8) 'લલિતાદુઃખદર્શક નાટક' ના રચયિતાનું નામ જણાવો.
- (a) ગુલાબદાસ મારફતિયા (b) દલપતરામ
(c) નવલરામ (d) રણછોડરામ ઉદયરામ દવે